

בית משפט לענייני משפחה בנצרת

תלה"מ 20-09-9389 פלוני נ' פלונית

בפני כבוד השופט הבכיר אסף זגורי

התובע פלוני
ע"י ב"כ עוה"ד ו/או

נגד

הנתבעת פלונית
ע"י ב"כ עוה"ד לודמילה ז'וז'וליה
במנוי של הלשכה לסיוע משפטי

פסק דין

מהם הפרמטרים שלפיהם יש לחלק מענקי קורונה שמעניקה הממשלה להורים לילדים קטינים במקרים של משמורת משותפת? האם ניתן לייצר נוסחה או מנגנון פשוט כדי לאפשר הכרעה מהירה במחלוקות בעניין זה? אלו השאלות שלפניי.

רקע מוסכם:

1. הצדדים הינם בני זוג יהודים שנישאו זל"ז ביום 00/00/1995 ונולדו להם 3 ילדים, אחד כיום כבר בגיר בגיל 21 ושניים תאומים, קטינים, ילידי 00/00/2005 והם כיום בגיל 15 שנים.
2. תחילתם של ההליכים לפני כעשור עת הגיש הנתבעת תביעה למזונות קטינים כנגד התובע כשאירע משבר ביחסי הצדדים והיא עזבה את דירת

הצדדים לדירה אחרת. בתחילה שהו הקטינים אצל האם כל ימות השבוע למעט יום ד' שאז שהו אצל האב ובסופי שבוע שהו לסירוגין בבתי כל אחד מההורים. בשעתו נפסקו מזונות זמניים בסך הכוללים מדור והחזקתו בסך כולל של 3,680 ₪ בחודש ובעניין הוצאות חריגות החיוב הוטל באופן שוויוני (החלטה מיום 28/2/2011 בתמ"ש 28214-11-11).

3. ביום 11/9/2012 חתמו הצדדים על הסכם גירושין, משמורת ומזונות במסגרת תמ"ש 28214-11-11 וקבעו בו כי "שלושת הילדים יישארו במשמורת פיזית ומשפטית משותפת של שני ההורים עד הגיעם לגיל 18 שנים" (סעיף 4(א) להסכם). כן נקבע כי זמני שהות ימשיכו להתקיים בהתאם לתסקיר סעד שהוגש בשעתו והחיוב במזונות יהיה לפי החלטה למזונות זמניים, קרי החלטה שצוינה לעיל (הוראות סעיפים 4ג, 6 להסכם). ועוד יש לציין כי בסעיף 13 להסכם נקבע: **כי "קצבת הילדים וכל תוספת שמקבלת או תקבל האם עבור הילדים, ע"י המל"ל תשולם לידי האישה בנוסף לדמי המזונות והמדור ולא תיחשב חלק מדמי המזונות והמדור."**

4. המשמעות היא לעניין הסדרי שהות, כי הילדים שוהים כיום בימים א', ד' אצל האב, ובימים ב', ג', ה' אצל האם ובכל סוף שבוע שני לסירוגין אצל אחד ההורים. מבחינה אריתמטית יוצא שמדי ארבעה שבועות שוהים הילדים 12 ימים אצל האב ו-16 ימים אצל האם שהם כ-43% זמני שהות אצל האב וכ-57% זמני שהות אצל האם.

5. ביום 14/4/2019 חתמו הצדדים על הסכם נוסף בעניין המזונות בו שינו את סכום המזונות והוא קיבל תוקף של פסק דין בתיק י"ס 41173-12-18. הסכם זה הפחית את החיוב במזונות הילדים מסכום של 3,800 ₪ לכדי 2,301 ₪ בחודש לפי פירוט זה: עבור מזונות הבן הבוגר ישלם האב לאם 413 ₪ עד לסיום שירותו הצבאי ועבור התאומים ישלם 944 ₪ עבור כל אחד מהם. בפרוטוקול ישיבת אישור ההסכם הבהירו הצדדים לשאלות בית המשפט והוסיפו כך:

- א. עד היום סכום המזונות היה כ-3,800 ₪.
- ב. המבקשת גרה ב*** ואילו המבקש גר ב***.

ג. אנו מסכימים שמענק לימודים עבור הילדים
הקטינים המתקבל מדי חודש אוגוסט מהמוסד
לביטוח לאומי ישולם במישרין לאב. "

6. בין הצדדים התנהל הליך י"ס נוסף 20-02-36856 והצדדים ביקשו במסגרתו
לשאול את בית המשפט לעניין חלוקת מענק הקורונה החד פעמי ובית
המשפט נתן החלטתו כי אינו יכול להשיב על שאלות אלא ליתן החלטה על
בקשה ככל שתוגש.

טענות התובע:

7. לפיכך ומשנסגר תיק זה החליט התובע להגיש תביעה "עקרונית" כנגד
הנתבעת בעניין פרשנות חוק התוכנית לסיוע כלכלי (נגיף הקורונה החדש -
מענק חד פעמי) (הוראת שעה ותיקוני חקיקה) תש"ף - 2020 (להלן :
"החוק") המעניק בגין כל ילד מתחת לגיל 18 סך של 500 ₪, שכן לדבריו
במצב של משמורת משותפת, על המענקים להתחלק בין ההורים בחלקים
שווים.

8. האב טען כי האם סירבה להגיע לכל הסכמה עמו. לדבריו, מצבו הכלכלי
הידרדר משמעותית בעקבות מגפת הקורונה והגבלות על התנועה שהוטלו על
ידי הממשלה. כן טען לפגיעה בריאותית (סכרת, אירוע מוחי, לחץ דם,
פרוסטטה) ולכן הוא בקבוצת סיכון דבר שפוגע בתעסוקתו וכי למרות כל
אלה הוא ממשיך לשלם דמי המזונות כסדרם. לדבריו הוא מתפרנס מקצבת
אבטלה בסך 4,600 ₪ ואילו האם משתכרת 10,000 ₪.

9. האב הוסיף כי בנסיבות מקרה זה יש להחיל את עקרונות בע"מ 919/15
פלונית נ' פלוני (ניתן ביום 19/7/2017 ופורסם במאגרים) ובפרט את עיקרון
השוויון. לדבריו הוצאות החזקת הילדים נופלות על שני ההורים המגדלים
הילדים בשני הבתים ולכן הפגיעה הכלכלית בתקופת החירום פוגעת בשני
ההורים ולא בהורה אחד בלבד.

טענות האם:

10. האם מתנגדת למבוקש בתביעה. לדבריה, פעם אחר פעם מנצל התובע את טוב ליבה, מגיע עמה להסדרים חדשים אך לבקשותיו אין סוף. היא טוענת כי האב אינו ממלא חלקו בהסדרי השהות. האב היה נוהג לאסוף הילדים בשעה 18:30 לאחר מקלחות וארוחות גם בימים שבהם הם אמורים לשהות וללון אצלו. כן הוסיפה כי בן הבכור לא לן אצלו מאז כיתה י' ועד גיוסו לצה"ל וגם בתקופת הסגר הראשון שהה אצלה 3 שבועות רצופים ולכן, המושג חלוקת זמני שהות שווים שנקבע בהסכם מטעה ולכל הפחות לא בוצע במלואו הלכה למעשה.

11. האם מוסיפה, כי האב מעולם לא רכש פריטי לבוש כלשהם לילדים, למעט מספר חולצות שנרכשו כאשר טייל בחו"ל. אף את בגדיהם המלוכלכים מזמני שהות אצל האב, נאלצה האם לכבס בעצמה לטענתה. לדבריה, האב היה ללא מכונית מספר שנים והאם היא זו שהסיעה את הילדים לכל מקום, ביקור רופא, קופת חולים, חברים, מסיבות, תנועת נוער והכל מבלי שהאב מתחלק עמה בהוצאות הנסועה. לטענתה, גם תשלומי הורים לא שילם האב מעולם לבתי הספר ומדובר בסכומים הנאמדים באלפי שקלים חדשים.

12. האם טוענת כי נעתרה לבקשת האב להפחית המזונות במסגרת ההסכם הקודם בשל רצון טוב להתחשב בו ובשים לב להתחייבותו לעמוד בזמני שהות, אך חודש לאחר ההסכם הוא הפסיק לקיים זמני שהות באופן שנקבעו, לא דאג לארוחת צהריים לילדים ומקלחות גם כשהו אצלו.

13. האם הוסיפה כי אחד הבנים אובחן כחולק צליאק והוצאותיו גדלו תוך שהיא פוטרה בשנת 2019 והכנסותיה פחתו משמעותית והאב סירב לפנייתה להשתתף בהוצאות המזון המיוחד שהיא החלה לרכוש באופן קבוע עבורו. היא טענה כי לכן הגישה בקשת י"ס בשנת 2020 אך הצדדים לא הגיעו להסכמות והתיק נסגר. היא הוסיפה כי לא חל כל שינוי במצבו הבריאותי של האב בעקבות הקורונה, כי יש לו נכס שהוא משכיר בעבור 4000 ₪ בחודש ומנגד מצבה הכלכלי הידרדר, היא פוטרה בחודש מרץ 2020 וקיבלה דמי אבטלה בסך 7000 ₪ ושוב החלה לעבוד בחודש יולי אך בשכר נמוך בהשוואה לעבודה הקודמת ושכר כיום עומד על סך 8,700 ₪ בחודש והיא שוב אמורה להיות מוצאת לחל"ת. לדבריה הוצאות הילדים השוטפות נאמדים במעבר ל- 3500 ₪ בחודש ללא כיסוי רכיבים נוספים.

14. מבחינה משפטית טוענת האם, כי הרציונל של המענק הוא מתן סיוע של המדינה והשתתפות בהוצאות מזונות הילדים המוטלות על ההורים. החוק לא קבע כל קריטריונים של חלוקה של המענקים ואין פסיקה מחייבת ובנסיבות אלו ולאור לשון החוק "חלק יחסי בכלכלת הילדים", יש לדון בכל מקרה לגופו, לבחון מכלול הנסיבות ולהכריע בהתאם. לדבריה, יש לבחון מי נפגע יותר ומי פחות מההורים, מהו יחס התשלומים ביניהם ביחס להוצאות הילדים, מי נושא יותר בנטל ומשלם עבור הוצאותיהם. בנוסף נטען כי המענק הוא תחת "קצבת ביטוח לאומי" ולכן כל עוד לא כתוב בהסכם הגירושין שהקצבה צריכה להתחלק בין שני ההורים, לא יכול האב הגרוש לדרוש מחצית המענק.

15. בדיון שנערך היום הצדדים הסכימו להכרעה של בית המשפט על יסוד כתבי הטענות והדיון שנערך היום.

דיון והכרעה:

קביעת עקרונות פרשניים לחוק:

16. כפי שיבואר בהמשך, יש לפעול לפי לשונו של החוק, מקום שהדבר אפשרי (קיים הסכם/פסק דין שניתן ללמוד על יחס ההחזקה הכלכלית של הילדים) אך מקום שהדבר אינו אפשרי ו/או מקום שמשבר הקורונה פגע פגיעה שונה בכל אחד מההורים, ייתכן ולא יהיה מנוס מבירור פרטני של קביעת ההורה שיהיה זכאי למענקי הקורונה.

החוק קובע כך:

(א) מי שמשלמת בעדו קצבת ילדים בעד חודש יולי 2020 וכן מי שנולד בחודש יולי 2020 ואינו זכאי לקצבת ילדים בשל הוראות סעיף 72(א) לחוק הביטוח הלאומי, ישתלם בעדם מענק חד-פעמי בסכומים המפורטים להלן, בהתאם למניין ילדיו של ההורה שקצבת הילדים

משתלמת לו או שהייתה משתלמת לו לולא סעיף 72(א)
האמור:

(1) אם הוא הילד הראשון, השני, השלישי או הרביעי
במניין הילדים - 500 שקלים חדשים;

(2) אם הוא הילד החמישי ואילך במניין הילדים - 300
שקלים חדשים.

(ב) על מענק לפי סעיף זה יחולו הוראות פרק ד' לחוק
הביטוח הלאומי, בשינויים המחויבים, והוא ייחשב,
לעניין כל דין, כקצבת ילדים.

(ג) **מענק לפי סעיף זה ישולם באמצעות חשבון הבנק
שאליו משתלמת קצבת הילדים בעד אותו ילד, אולם אין
בהעברת התשלום לחשבון הבנק כדי לשלול את זכותו
של הורה פרוד או גרוש, שחשבון הבנק שאליו מועבר
התשלום שייך להורה האחר לקבל את חלקו במענק
מאותו הורה, בהעברה או בקיזוז, בהתאם לחלקו היחסי
לפי פסק דין או הסכם בין ההורים לעניין החזקתם
הכלכלית של הילדים שבעדם ניתן המענק.**

16. מסעיף 2(ג) לחוק ניתן ללמוד לפיכך שאין בהעברת מענקי הקורונה לחשבון
בנק של אחד מההורים כדי לשלול זכות ההורה האחר לקבל חלקו באותו
מענק, וזאת בהתאם לחלקו היחסי לפי פסק דין או הסכם בין ההורים לענין
החזקתם הכלכלית של הילדים מושא המענק.

17. לאור לשון סעיף זה, עולה כי ביחס לכל משפחה שבה אין הסכמות לגבי
מיהות ההורה שיקבל המענק עלול להתגלע סכסוך שיבוא לפתחו של בית
המשפט כדי שזה יקבע החלק היחסי שבו כל הורה נושא בהוצאות החזקת
וגידול הילדים ובקשות מסוג זה כבר הוגשו מוגשות בבתי המשפט ובבתי
הדין, אם כי נראה שברוב המקרים נמנעו הורים לנקוט בתביעות, ככל
הנראה בשל הגובה הנמוך של המענק והיעדר כדאיות כלכלית בניהול
הליכים משפטיים שיקרים לאין שיעור. נראה לי כי גם במקרה זה אלמלא
היה הייצוג המשפטי של הצדדים ניתן להם חינם, לא הייתה מוגשת התביעה
(או שכן... לאור ריבוי ההליכים בין הצדדים).

לבד מתביעות יוער עוד, כי החוק מקנה לכאורה זכות קיזוז להורה של המענק מדמי המזונות המשולמים באומרו כי אין בהעברת המענק כדי "לשלול את זכותו של הורה פרוד או גרוש, ...בהעברה או בקיזוז".

18. מכל מקום סבור בית המשפט כי לשון החוק אינה נותנת מענה ברור לשאלה כיצד יתחלקו מענקי הקורונה אלא רק כיוון כללי. החוק אינו אומר שהמענקים יתחלקו רק לפי זמני שהות. אלא קובע כי המענק יחולק באופן יחסי לפי יחס החזקתם הכלכלית של הילדים.

מורכבות נוספת הנובעת מכך מתבטאת בכך שבדרך כלל לא מגדירים או קובעים בהסכמים או בפסקי דין בית עיקרי ובית משני, הורה שמספק צרכי הילדים בשיעור X או בשיעור Y. קשה עד מאוד ברובם של המקרים שבהם יש חלוקת זמני שהות לקבוע באופן מדויק ואריתמטי את יחס הנשיאה במזונות ובכל סוגי צרכי הילדים. מה גם שלעתים יחס זה משתנה בפועל מעת לעת. נראה כי סיוע להכרעה בשאלה זו של יחס ההחזקה הכלכלית של הילדים יכולה הייתה לתרום ההבחנה בין צרכים תלויי שהות לבין צרכים שאינם תלויי שהות. אם נשקלל את יחס הנשיאה בצרכים תלויי שהות בשים לב לזמני שהות ונדע את יחס הנשיאה בצרכים שאינם תלויי שהות, נוכל להגיע בקירוב למענה לשאלה מי נושא ובאיזה יחס בהוצאות החזקת הילדים מבחינה כלכלית. אך שוב מדובר במלאכה מורכבת שמצריכה בירור שיפוטי ויש לשאוף לעבר פתרון יישומי קל, נגיש ופשוט יותר.

19. הצורך בעריכת בירור פרטני וקונקרטי בכל מקרה ומקרה למי מההורים מגיע המענק עולה במרומז גם מהחלטת בית המשפט העליון שדחה על הסף עתירה כנגד החוק. בסעיף 12 לפסק הדין נקבע:

"...ברי הוא, כי בית משפט זה אינו עוסק, בשבתו כבג"ץ, בשינויים אשר חלו בהסדרי השהות הפרטניים של כל משפחה ומשפחה בעקבות משבר הקורונה, ובהשפעותיו של משבר זה על מזונות ילדים המשולמים על ידי מי שחייב במזונות אלו. עניין זה מסור לבתי המשפט לענייני משפחה ולבתי הדין הדתיים - הכל כפי שנקבע, או אמור להיקבע, בהליך פרטני בין בני הזוג." (בג"צ 2386/20 עו"ד אלפי אליהו

שאולי נ' ראש הממשלה מר בנימין נתניהו, 16/8/2020
[פורסם בנבו].

20. ראוי להביא בהקשר זה פרשנות החוק כפי שנערכה בפסק דינו של בית הדין הרבני באשקלון:

"שמו של החוק שבמסגרתו ניתן המענק המדובר הוא:
"חוק התכנית לסיוע כלכלי (נגיף הקורונה החדש -
מענק חד-פעמי) (הוראת שעה ותיקוני חקיקה), תש"ף-
2020".

מטרת המענק הינה כפי שמנוסח בהצעת החוק הינה:
"לעודד את הצריכה ואת התעסוקה ואת גלגלי המשק."
במסגרת התוכנית כאמור ניתנו מענקים חד פעמיים
לרבים מאזרחי ישראל לפי קריטריונים שנקבעו בחוק,
ובנוסף לכך להורים לילדים ניתן מענק גם עבור ילדים
שגילם הוא למטה מ-18 שנה. המענק הוא כאמור
להורה בעד ובעבור הילד וכפי שמנוסח בקצרה בכותר
שבצד הסעיף בחוק בעניין זה:

"זכאות למענק חד פעמי בעד ילד".

המענק אמנם מועבר לחשבון אליו משולמת קצבת
הילדים אך בסעיף 2(ג) לחוק נקבע כי אין בכך בכדי
לקבוע שההורה שלחשבונו משולם המענק יש זכות
מלאה בו. וכך נקבע שם מפורשות:

"אין בהעברת התשלום לחשבון הבנק כדי לשלול את
זכותו של הורה פרוד או גרוש, שחשבון הבנק שאלי
מועבר התשלום שייך להורה האחר לקבל את חלקו
במענק מאותו הורה, בהעברה או בקיזוז, בהתאם
לחלקו היחסי לפי פסק דין או הסכם בין ההורים לעניין
החזקתם הכלכלית של הילדים שבעדם ניתן המענק."

לפי האמור יש לבחון מהו החלק היחסי של כל הורה
בהחזקתו הכלכלית של הילד, חלק שנקבע בדו"כ לפי
פסק דין או לפי הסכם בין ההורים (בדו"כ הסכם
גירושין).

בתאריך יא' אלול תש"פ 31.8.20 הוצא חוזר ע"י לשכת נשיא בית הדין הגדול לאחר כינוס ודיון מעמיק בנושא בהשתתפות חלק מחברי בית הדין הגדול ומראשי אבות בתי דין וחברי נציגות הדיינים.

בסוף החוזר נאמר כי: "באי הכינוס הגיעו למסקנה יש להתייחס לקצבה הניתנת במתנה להורים עבור החזקתם הכלכלית של הילדים כזו שאמורה להתחלק בין ההורים בהתאם לחלקו היחסי של כל הורה בהחזקה הכלכלית של הילדים בפועל (=ההדגשה אינה במקור)".

נוכח לשון החוק, ונוכח הפרשנות שניתנה לו ע"י באי הכינוס האמור כי יש לבחון את החלק היחסי של כל הורה בהחזקה הכלכלית של הילד בפועל, פרשנות המקובלת גם על בית דין זה, נראה כי המחוקק הפקיד למעשה במקרה של מחלוקת בין ההורים ביד הערכאה השיפוטית לבחון ולאמוד כיצד למעשה מתחלק הנטל הכלכלי של גידול הילד בין ההורים (כאשר בודאי יש לבחון גם את חלוקת זמני השהות ואת היכולות הכלכליות של ההורים ושיקולים נוספים לפי ראות עיני בית הדין בכדי לקבל תמונה מדויקת יותר כיצד מתחלק הנטל הכלכלי בפועל).

לדעת בית הדין לא בכדי עשה כן המחוקק, משום שאכן אין להשוות בין מקרה למקרה. ישנן משפחות דלות אמצעים, או שנפגעו כלכלית בעקבות המשבר, בהן המזונות מצומצמים יותר והצורך במענק הינו למילוי הצרכים הבסיסיים, ולאידך גיסא ישנן משפחות שזכו לרווחה כלכלית, ולא נפגעו מהמשבר, ובהן צרכי הילדים הבסיסיים ממולאים אף בלא המענק.

במקרה הראשון נראה שאכן יש לקבוע כי המענק בעיקרו יופנה למי שנושא בעול המזונות הבסיסיים, אך במקרה השני יש לבחון כיצד מתחלק הנטל בין הצדדים ביחס להוצאות יתירות שאינן בסיסיות ולחלק את המענק בהתאם לכך (כמובן שמדובר במקרי

קצה ובהרבה מקרים המציאות היא מורכבת, ובדיוק לשם כך נצרכת אומדנא של בית הדין).

במקרה שלפנינו מדובר בהורים בעלי הכנסה שאינה דחוקה, מהמעמד הבינוני, המוכרים לבית הדין זמן רב. לאחר הבחינה נראה כי אכן כספי המענק הופנו בחלקם להוצאות בסיסיות, חלק להוצאות בלתי צפויות שנגרמו בעקבות המשבר, וחלק מכספי המענק הופנו לצורך תוספות ("מותרות", שגם לצורכן ניתן המענק שהרי גם צריכה שכזו מניעה את "גלגלי המשק").

מכיון שלמעשה, על פי פסה"ד מיום 06.08.2020 הרי שהאב הוא זה שנושא ברוב המוחלט של נטל מזונות הקטינה (מלבד ההפרש בעלות בין מדור של 3 חד' למדור של 4 חד', וכן מחציות שמתחלקות בשווה בין הצדדים) אומד בת הדין כי החלק היחסי של האב בנטל הכלכלי של אחזקת הקטינה עומד על 75% ושלא האם על 25%.

בהתאם לכך קובע בית הדין כי המענק שהינו בסך של 500 ש"ח יתחלק כך שחלקו של האב יעמוד על סך של 375 ש"ח וחלקה של האם על סך של 125 ש"ח. (ראו רב' (אשקלון) 1102407 פלונית נ' פלוני (20/9/2020) פורסם בנבו).

21. פרשנות זו של בית הדין הרבני הוסיפה מספר רכיבים שלא נכתבו בחוק: ראשית, הפרשנות מדברת על יחס ההחזקה הכלכלית של הילדים בפועל, בעוד שלשון החוק מדבר על יחס ההחזקה הכלכלית שנקבע בהסכם או בפסק דין. שנית, הפרשנות מבקשת לקחת בחשבון את מצבם הכלכלי של ההורים כשיקול בקביעת חלוקת המענקים (גם רכיב זה לא נכתב בחוק). ולבסוף, הפרשנות מציעה להבחין בין משפחות שמשבר הקורונה לא פגע בהן וממשיכות לחיות ברווחה כלכלית לבין משפחות שמשבר הקורונה פגע בהן קשות ואז הנטייה תהיה להעניק את המענקים להורה המספק הצרכים הבסיסיים של הילדים (גם רכיב זה לא כתוב בחוק).

לעמדת, אם מדובר במקרה שבו אין פסק דין או הסכם קודם, ואין הבדל בהיקף פגיעת המשבר בהורים מבחינה כלכלית, הרי שכל המפורט והכתוב בפרשנות החוק על ידי בית הדין הרבני לעיל מקובל עלי. אך שונים הדברים כאשר מדובר במקרה שבו קיים פסק דין או הסכם בין הצדדים ואין שוני משמעותי במצב הכלכלי של ההורים בעקבות משבר הקורונה; ראשית, לשון החוק ברורה וחד משמעית בהקשר זה והיא לא כוללת את רכיבי הפרשנות האמורים לעיל. שנית וחשוב מכך, במקרה של הסכם או פסק דין בעניין חלוקת זמני שהות ומזונות, נקודת המוצא הפרשנית צריכה להיות שההסכם/פסק דין כבר יוצר את האיזון בין יחס ההכנסות של ההורים ויחס זמני השהות (בוודאי בהסכמים ופסקי דין לאחר בע"מ 919/15). כפועל יוצא, **יחס החזקה הכלכלית שקבוע בחוק צריך להתפרש ברובם של המקרים באופן שהוא מקורב ליחס זמני שהות.**

אם הילדים שוהים עם הורה א' 60% מהזמן והוא מקבל מהורה ב' דמי מזונות כיוון שיש פער כלכלי בין הכנסות הצדדים, יש להניח כי עם ובעקבות תשלום המזונות, מצבם הכלכלי של הצדדים הופך לדומה או מאוזן עד כמה שניתן.

אציין כי דבריי לעיל מתיישבים ותואמים את דברי בית הדין הרבני באשקלון באומרו כי ביחס למשפחות שנפגעו ממשבר הקורונה והצורך במענק הוא כדי לספק צרכים בסיסיים של הילדים, אזי המענק צריך להיות מועבר למי שנושא בצרכים בסיסיים אלה. אין לי ספק שהוצאות תלויות שהות בגין כלכלה למשל הן אותם צרכים בסיסיים.

ברור שהדברים אינם תמיד מוחלטים וגם עשויים להתרחש שינויים במצבם הכלכלי של הורים ובצרכי הילדים מאז ההסכם/פסק דין ועד קבלת המענק, אך לא ניתן לקחת בחשבון כל התרחישים האפשריים ויש צורך לאפשר לציבור ההורים הפרודים/גרושים לעשות שימוש בכלי פשוט ואריתמטי שיאפשר חלוקה/העברה/קיצוץ של המענקים עם מינימום פנייה לערכאות תוך מימוש העקרונות שבחוק.

על כן, סבורני כי **נקודת המוצא** לחלוקת מענקי קורונה ככל שלא נקבע דבר בהקשר זה בהסכם או בפסק דין קודם צריכה להיות כי הדבר ייעשה לפי יחס זמני שהות של הילדים אצל הוריהם. **נקודת המוצא אינה נקודת הסיום בהכרח**, שכן מקום שמוכח כי הורה סבל פגיעה כלכלית גדולה יותר מרעהו בעקבות משבר הקורונה, יש ליתן לכך ביטוי; טול מקרה שהורה א' משלם

מזונות להורה ב'. הורה א' הוצא לחל"ת או פוטר והכנסתו פחתה באופן משמעותי (יותר מ-25%). הורה ב' ממשיך לעבוד עם אותה הכנסה. בין הצדדים חלוקת זמני שהות דומה. האם לא יהיה זה נכון באמצעות מענקי הקורונה "לתקן" או "לאזן" את הפער שבין ההורים? התשובה היא בהחלט כן, בייחוד שעה ששינוי פסיקת המזונות הינו מהלך מורכב הרבה יותר המצריך שינוי משמעותי ולאורך זמן במצב הכלכלי. המענק החד פעמי יכול לסייע להורה שנפגע כלכלית להמשיך ולספק צרכי הילדים ללא שיגיש תביעה לשינוי שיעור המזונות.

בשל האפשרות לקיומו של שוני שכזה, ברור כי לעתים לא יהיה מנוס אלא מבירור שיפוטי פרטני של בקשות בעניין חלוקת מענקי הקורונה (כפי שקבע בית הדין הרבני באשקלון).

24. אוסיף עוד כי מקובל עלי עוד הטיעון של התובע כי יש לאמץ את עיקרון השוויון במזונות ילדים כפי שנקבע בבע"מ 919/15 והדבר, כך יש לקוות, נעשה באמצעות הקביעה הפרשנית דלעיל.

25. עם זאת, יש להדגיש כי ככל שאין החלטה שיפוטית או הסכם לעניין ההחזקה הכלכלית של הילדים, עלולים אנו לחטוא לשוויון מהותי, באם נחלק המענקים רק לפי זמני שהות או רק לפני יחס הכנסות. במקרה שכזה הבחינה היא הרבה יותר מורכבת והיא מושתתת על שילוב של פרמטרים (מעמד כלכלי של ההורים והמשפחה, אפיקי השימוש במענק, מידת הפגיעה של משבר הקורונה בהורים, זמני שהות, מיהות ההורה הנושא בהוצאות בסיסיות של הילדים ובהוצאות מותרות ועוד, הכל כעולה מהנמקת בית הדין הרבני לעיל).

26. עוד יש לציין כי הגם שכמעט בכל פסקי הדין וההסכמים מצוין כי קצבת הילדים תועבר להורה מסוים (בדרך כלל זה המקבל דמי מזונות), סבורני כי יש להחריג מענקי קורונה ולהבחין בינם לבין קצבת הילדים. נראה כי כך גם נהגו במקרים דומים. ראו פסק דינה של סגנית הנשיא רותם קודלר עיאש בתלה"מ (אשדוד) 33316-07-19 פלוני נ' פלונית (ניתן ביום 23/9/2020, פורסם בנבו) שם נקבע :

"ביחס לזכאות האב למחצית מעלות המענק הרי שאין מדובר בקצבה קבועה המשולמת באופן רציף כקצבת ילדים, אלא בסכום חד פעמי ששולם ע"י המוסד לביטוח לאומי בהתאם להחלטת הממשלה לטובת פרנסת התא המשפחתי ולא הוגדר כתשלום עבור אם הקטינים דווקא, אלא הופקד לחשבונה כאקט טכני, נוכח הפקדות שוטפות של קיצבת הילדים לחשבונה. זה משולם לתא משפחתי אחד ונועד להקל על פרנסת ההורים.

אין בפיצול התא המשפחתי עקב פרידה או גירושין כדי לשלול מאחד ההורים את חלקו בקבלת חלק מהמענק ובענין זה המחוקק אמר את דברו והנושא אכן הוסדר בהוראת שעה"

הכרעה במקרה זה:

27. במקרה שלפני יחס זמני שהות הוא 43% אצל האב ו-57% אצל האם. יחס ההכנסות בין הצדדים הוא דומה. האם משתכרת כ-8,700 ₪ ואין לה הוצאות מדור. האב משתכר כ-6,500 ₪ לכל היותר מדמי אבטלה לפי מסמך שהציג בדיון. קודם למשבר הקורונה שכרו של האב היה 14,000 ₪ וברור שהוא נפגע כלכלית ממשבר הקורונה. לאב בית בשווי של 2.5 עד 3 מיליון ₪ והוא משכיר חלק ממנו עבור 4,000 ₪ בחודש ומשלם משכנתא בסך 5000 ₪ והוצאות החזקת מדור נוספות. לאם אין הוצאות מדור שעה שהיא גרה עם בן זוג בדירתו.

28. הפגיעה של משבר הקורונה בהורים דומה ואם יש פער הרי הוא לחובת האב. אין כל אפשרות להיכנס לכל שקל ושקל שההורים מוציאים על הילדים בזמני שהות. אין גם צורך בכך, ברור שכזה אינו עומד בהלימה וביחס ישר להיקף המחלוקת והסעד המבוקש. בנוסף, יש במקרים רבים פערים ושוונות בין אופי ההתנהלות הכלכלית בבית הורה א' לבין בית הורה ב'. האם בשל כך יש למנוע מהורה שהילדים שוהים אצלו והוא נפגע ממשבר הקורונה לקבל חלק יחסי של המענק? קביעה פרשנית ושיפוטית שלפיה המענקים

יחולקו 57% לאם ו-43% לאב היא פשוטה וגם נכונה בנסיבות העניין וגם צודקת.

29. גם העובדה שנקבע בהסכם כי קצבת הילדים תשולם לאם לא צריכה לשנות התוצאה לאור החרגת מענקי קורונה על ידי המחוקק במפורש וקביעת המכניזם של חלוקתם בין ההורים לפי יחס ההחזקה הכלכלית של הילדים.

30. לפיכך התביעה מתקבלת ואני קובע כי האב רשאי לקזז מדמי המזונות 43% ממענקי הקורונה שקיבלה האם.

המזכירות תמציא לצדדים ותסגור את התיק.

ניתן לפרסום ללא פרטים מזהים.

ניתן היום, ט' כסלו תשפ"א, 25 נובמבר 2020, בהעדר הצדדים.